

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2024-10-18
Besvaras senast
2024-10-30 kl. 12.00

Till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2024/25:237 Spridande av desinformation och ryssvänliga narrativ

Under de senaste åren har det framkommit att flera politiska aktörer i Sverige och andra länder har utnyttjats för att sprida narrativ som tjänar Rysslands intressen. Sverigedemokraterna har varit föremål för särskild granskning i detta avseende. Trots att partiets officiella linje nu är att stödja Sveriges bistånd och insatser i Ukraina finns det en lång historia av uttalanden och kopplingar som väcker oro för partiets förhållningssätt till Ryssland och dess politiska intressen.

En tidigare partisekreterare och vice talman inom Sverigedemokraterna har haft möten med ryska politiker och diplomater, inklusive representanter från Vladimir Putins parti, Enade Ryssland. Dessa möten väckte misstankar om partiets inställning till Ryssland. Även om kontakterna inte resulterade i några officiella politiska förändringar pekar de på en tidig sympati för Ryssland inom partiet.

Sverigedemokrater har också i flera fall uttryckt sig på sätt som överensstämmer med rysk desinformation. Exempelvis har en tidigare rättspolitisk talesperson och central person i partiet vid flera tillfällen ifrågasatt sanktionerna mot Ryssland och framhävt Rysslands politiska ledarskap på ett sätt som för tankarna till rysk geopolitisk propaganda.

När Ryssland invaderade Ukraina 2022 blev det tydligt att det fanns delade meningar inom Sverigedemokraterna. Flera lokalpolitiker och tidigare ledamöter spred inlägg på sociala medier som stödde Rysslands linje och spred desinformation om konflikten. Detta skapade svårigheter för partiets officiella linje, som fördömde invasionen men brottades med ett rykte om nära band till Ryssland.

En nuvarande politisk vilde i riksdagen, som tidigare representerat Sverigedemokraterna, har ifrågasatt Sveriges stöd till Ukraina och ställt frågor som kan tolkas som ryssvänliga. I en nyligen inlämnad interpellation till försvarsministern framställer hon Sveriges stöd som ett ekonomiskt slöseri och varnar för en eskalering av kriget om västmakter levererar mer avancerade vapen till Ukraina. Dessa uttalanden speglar ett narrativ som påminner om det Ryssland sprider för att minska stödet för Ukraina internationellt.

Denna ledamot har tidigare gjort uttalanden inom andra områden som kan ifrågasättas, till exempel kring vacciner och klimatförändringar, och hennes

ståndpunkter i dessa frågor har väckt uppmärksamhet. Samtidigt kan det finnas anledning att granska om dessa uttalanden spelar en roll i en bredare desinformationskampanj som gynnar ryska intressen. Hennes fortsatta användning av riksdagsplattformen för att sprida tvivelaktiga narrativ visar på en potentiell risk att främmande makters intressen kan få fäste i svenska politiska institutioner.

Även om Sverigedemokraterna inte sitter i regeringen har partiet ett avgörande inflytande över den politik som bedrivs, också i frågor som rör internationell säkerhet och Sveriges engagemang i kriget i Ukraina. Det finns en reell risk att ryssvänliga narrativ, spridda av politiska vildar eller andra aktörer med nära band till partier som historiskt har haft kontakter med Ryssland, kan undergräva Sveriges trovärdighet i det internationella samarbetet.

Sveriges långsiktiga stöd till Ukraina och vårt försvar för internationell rätt och demokrati har varit en central del av vår säkerhetspolitiska strategi. Samtidigt ser vi en oroande utveckling där vissa aktörer, däribland politiska vildar som tidigare varit knutna till partier med kopplingar till Ryssland, använder sina plattformar för att sprida narrativ som gynnar ryska intressen. Denna utveckling, i kombination med Sverigedemokraternas historiskt dokumenterade kontakter med ryska företrädare och retorik som stött ryska positioner, väcker frågan om hur Sveriges trovärdighet påverkas. Att aktörer som lämnar sina partier fortsätter att sprida narrativ som försvagar vårt stöd till Ukraina, samtidigt som deras inflytande kvarstår genom riksdagsmandat och andra plattformar, skapar en risk för att desinformation och utländska intressen kan få fäste i svenska politiska institutioner. Detta undergräver Sveriges förmåga att fullt ut stödja internationell rätt och bekämpa aggressiv imperialism, och det hotar även vår inhemska säkerhetspolitik.

Jag vill med anledning av ovanstående fråga utrikesminister Maria Malmer Stenergard:

Avser ministern att vidta några åtgärder för att kartlägga förekomsten av så kallade trojanska hästar inom svenskt samhällsliv och våra demokratiska institutioner som genom sitt agerande kan bidra till att sprida desinformation och narrativ som gynnar ryska intressen, och vilka åtgärder planerar regeringen att vidta för att motverka att sådana narrativ underminerar Sveriges utrikes-,

försvars- och säkerhetspolitik?

.....

Olle Thorell (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Lena Lindbäck